

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-9)

17 EKİM DÜNYA YOKSULLUKLA MÜCADELE GÜNÜ (2025)

Yoksulluk, sürdürülebilir geçim kaynaklarını sağlamak için gelir kaynaklarının eksikliğine ek olarak yetersiz beslenme, eğitim ve diğer temel hizmetlerin (elektrik ve güvenli içme suyu gibi) sınırlı olması, sağlık sorunlarıyla daha sık karşı karşıya kalma, sosyal ayrımcılık, dışlanma ve karar alma süreçlerine katılım eksikliğini de içerir^{1,2}. En güncel hesaplamalara göre dünyada 2024 yılında yaklaşık 700 milyon insan günlük 2,15 Amerikan Doları'ndan daha az bir gelirle geçinmektedir, yani yoksul kategorisine girmektedir. Aşırı yoksulluğun 2030 yılına kadar sona erdirilmesi küresel hedefine ulaşılamayacağı öngörülmektedir¹. Aşırı yoksulluk günde 1,25 dolardan daha az bir parayla geçinen insan sayısının ölçülmesiyle belirlenmektedir³.

Dünyada her altı çocuktan biri aşırı yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır¹. Dünyadaki yoksul insanların %70'i Güneydoğu Asya ve Sahra-altı Afrika bölgelerinde yaşamaktadır. Dünyanın en zengin ülkelerinde bile yoksulluk içinde büyüyen çocuk sayısı oldukça fazla olup sayısı 30 milyondur³. Bu sayının 2030 yılında 160 milyona yükseleceği tahmin edilmektedir¹.

Birleşmiş Milletler'in (BM) Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel Amaçlarının ilk sırasında "yoksulluğa son" amacı gelmektedir. Bu amaç "yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek" olarak tanımlanmıştır. "Yoksulluğa son" amacına 2030 yılına kadar ulaşmak için BM tarafından belirlenen hedefler aşağıda sıralanmaktadır³:

1. Aşırı yoksulluğun herkes için, her yerde ortadan kaldırılması
2. Yoksulluk içinde yaşayan her yaştan kadın, erkek ve çocuk yüzdelerinin en az yarıya indirilmesi
3. Herkes için uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerinin hayata geçirilmesi; yoksul ve incinebilir durumdaki insanlar için önemli ölçüde korunma sağlanması
4. Yoksullar ve toplumdaki incinebilir gruplar başta olmak üzere, bütün kadın ve erkeklerin ekonomik kaynaklara ulaşma, temel hizmetlere erişim, mülk sahibi olma, finansal hizmetlerde eşit haklara sahip olmalarının güvence altına alınması
5. Yoksulların ve incinebilir grupların dayanıklılık kazanmalarının sağlanması ile doğa ve insan kaynaklı afetlere karşı kırılganlıklarının azaltılması
6. Özellikle en az gelişmiş ülkelerde yoksulluğu bütün boyutlarıyla sonlandırmak için kaynak yönlendirilmesinin büyük ölçüde sağlanması
7. Ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde, yoksulluğun ortadan kaldırılması eylemlerine yapılan yatırımları destekleyen, yoksulların lehine ve toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olan sağlam politika altyapılarının oluşturulması

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Paris'in Trocadero Meydanı'nda 1948 yılında imzalanmıştır. Aynı meydana, 17 Ekim 1987 tarihinde yüzbinlerce insan aşırı yoksulluk, şiddet ve açlık mağduru insanları onurlandırmak amacıyla bir araya gelmiştir. Bu gösteride yoksulluğun bir insan hakkı ihlali olduğu ve insan haklarına saygının sağlanmasının gerekliliği belirtilmiştir ve aynı sözler o gün anıta kazınmıştır. Böylece her yıl 17 Ekim'de her kültürden, inançtan ve sosyal kökenden insan yoksullarla dayanışma içinde olduklarını ve yoksulluğa tolerans göstermeme konusundaki kararlılıklarını göstermek amacıyla bir araya gelmeye başlamıştır¹.

¹ [Internet] <https://www.un.org/en/global-issues/ending-poverty> Erişim: 03.10.2025

² [Internet] <https://ourworldindata.org/poverty> Erişim: 03.10.2025

³ [Internet] [Yoksulluğa son | Küresel Amaçlar](#) Erişim: 09.10.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-9)

Dünya Yoksullukla Mücadele Günü yoksulluğu sona erdirmenin yalnızca gelirle ilgili olmadığını; onur, adalet ve aidiyetle de ilgili olduğunu vurgulamaktadır. Bu yılın 17 Ekim Dünya Yoksullukla Mücadele Günü için belirlenen tema *“Ailelere saygı gösterilmesini ve etkili destek sağlanmasını temin ederek sosyal ve kurumsal kötü muameleyi sona erdirmek”* tir. Bu amaç doğrultusunda; en geride kalanları önceliklendirmek ve ailelerin birlikte kalmasına, gelişmesine ve kendi geleceklerini şekillendirmelerine yardımcı olacak kurumlar inşa etmek hedeflenmektedir⁴.

Yoksul aileler, yardım alabilecekleri okullar, klinikler, sosyal yardım ofisleri ve çocuk koruma sistemleri gibi yerlerde sıklıkla damgalanma ve cezalandırıcı uygulamalarla karşı karşıya kalmaktadır. Bekar anneler, yerli aileler ve tarihsel olarak ayrımcılığa uğramış gruplar, bu kurumlardan yargılayıcı ve denetleyici tavırlar gördüklerini; bu durumun güveni ve öznelik duygusunu zedelediğini bildirmiştir. Bu süreçler, bazen yalnızca yoksulluktan dolayı ailelerin ayrılmasıyla sonuçlanmakta ve hem çocuklar hem de ebeveynler için uzun süreli duygusal ve sosyal zararlar doğurmaktadır⁴.

En dezavantajlı insanların cesaret ve eyleme geçme kapasiteleri tanındığında ve yoksulları dışlamaya yönelik önyargılar ile ayrımcılığı aşma sorumluluğu herkes tarafından üstlenildiğinde; bu insanlar yoksulluğun sebep olduğu bağımlılık ve onur kırıcı durumlardan kendilerini kurtarabilirler⁵.

“Yoksulluk kaçınılmaz değildir.

Yoksulluk, insan tarafından yaratılmış en kötü felakettir ve onu sona erdirmek de insanların elindedir.”

-Joseph Wresinski⁵

⁴ [Internet] <https://www.un.org/en/observances/day-for-eradicating-poverty> Erişim: 09.10.2025

⁵ [Internet] <https://www.atd-fourthworld.org/who-we-are/overcome-poverty/> Erişim: 09.10.2025